

ผลของโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพปอดเพื่อป้องกันการกำเริบของภาวะหายใจลำบาก
ของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในชุมชน

ประเสริฐ ศรีนวล 524016

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: จริยาวัตร คมพยัคฆ์, ส.ด.

หทัยชนก บัวเจริญ, ป.ร.ด.

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบภาวะหายใจลำบากของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในชุมชนที่ได้รับโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพปอดกับผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในชุมชนที่ไม่ได้รับการดูแลปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในชุมชนจำนวน 30 คน คัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้แบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการดูแลปกติ 15 คนและกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพปอด 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ลักษณะส่วนบุคคล ภาวะการเจ็บป่วยด้วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังและภาวะเสี่ยงที่ทำให้เกิดการกำเริบของภาวะหายใจลำบาก แบบประเมินภาวะสุขภาพและแบบประเมินภาวะหายใจลำบาก ซึ่งได้แก่ Dyspnea Visual Analogue Scale (DVAS), Peak Flow Meter จากค่า Force Expiratory Volume in 1 second (FEV1) และค่า Peak Expiratory Flow (PEF) รวมทั้งการเป่า - ดูดขวดน้ำ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยคือ โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพปอดเพื่อป้องกันการกำเริบของภาวะหายใจลำบาก ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ถึง 30 กันยายน พ.ศ. 2556 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติเปรียบเทียบ Kolmogorov - Smirnov และ Mann - Whitney U test ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพปอดฯ มีคะแนนเฉลี่ยการหายใจลำบากจากการประเมิน DVAS = 24 (S.D = 9.10) คะแนนเฉลี่ยจาก FEV1 = 1.72 (S.D = 0.32) คะแนนเฉลี่ยจาก PEF = 3.73 (S.D = 54.05) และคะแนนเฉลี่ยการเป่า - ดูดขวดน้ำ = 8.78 (S.D = 0.74) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการดูแลปกติมีคะแนนเฉลี่ยการหายใจลำบากจากการประเมิน DVAS = 26 (S.D = 9.85) คะแนนเฉลี่ยจาก FEV1 = 1.69 (S.D = 0.32) คะแนนเฉลี่ยจาก PEF = 3.95 (S.D = 42.13) และคะแนนเฉลี่ยการเป่า - ดูดขวดน้ำ = 7.39 (S.D = 1.17) เมื่อเปรียบเทียบภาวะหายใจลำบากแต่ละวิธี ด้วยสถิติ Mann - Whitney U test พบว่า ภาวะลำบากของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพปอดฯ กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการดูแลปกติไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อประเมินด้วย DVAS , FEV1 และ PEF แต่จากการประเมินด้วยการเป่า - ดูดขวดน้ำ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการดูแลปกติมีภาวะหายใจลำบากน้อยกว่ากลุ่มที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพปอดฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (p-value = .002)

ข้อเสนอแนะ: นำโปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพปอดฯ ไปพัฒนาและศึกษานำร่องก่อนการนำไปใช้เปรียบเทียบภาวะหายใจลำบากของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรังในชุมชน

คำสำคัญ: โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ภาวะหายใจลำบาก การกำเริบของภาวะหายใจลำบาก โปรแกรมการฟื้นฟูสมรรถภาพปอด

**EFFECTS OF PULMONARY REHABILITATION PROGRAM TO PREVENT
EXACERBATION IN PATIENT WITH CHRONIC OBSTRUCTIVE
PULMONARY DISEASE IN COMMUNITY**

PRASERT SRINUAL 524016

MASTER OF NURSING SCIENCE (COMMUNITY NURSE PRACTITIONER)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: JARIYAWAT KOMPAYAK, Dr.P.H.

HATHAICHANOK BUJAROEN, Ph.D.

ABSTRACT

This experimental research aim to compare dyspnea between Chronic Obstructive Pulmonary Disease in community among patients who participated in pulmonary rehabilitation program and Chronic Obstructive Pulmonary Disease patients who get normal care. Sample are 30 of Chronic Obstructive Pulmonary Disease patients who match with inclusion criterias, The sample were split into 2 groups , 15 of them were patients who get normal care and the others 15 were patients who participated in pulmonary rehabilitation program. Data gathering tools were personal interview form of Chronic Obstructive Pulmonary Disease illness of Chronic Obstructive Pulmonary Disease, risk factors of exacerbation, Health assessment, and dyspnea assessment form were include Dyspnea Visual Analogue Scale ;DVAS, Peak Flow Meter such as FEV1, PEF and blowing - sucking water bottom.

When compare each dyspnea by Mann - whitney U test, it have been found that samples who participated in pulmonary rehabilitation program compare samples who normal care was non - significant difference at .05. When assessment of DVAS, FEV1 and PEF but assessment of blowing-sucking water bottom found samples who get normal caring have dyspnea less than sample who get rehabilitation program was statistical significant difference at .01 (p-value = .002)

Suggestion: should be developed pulmonary rehabilitation program and be pilot study before compare dyspnea of Chronic Obstructive Pulmonary Disease patients in community

Keywords: Chronic Obstructive Pulmonary Disease, dyspnea, exacerbation, pulmonary rehabilitation program